

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ

Микитюк І.С.

Предметом роботи є теоретико-методологічні засади бюджетного планування як елемента управління бюджетом.

Метою статті є визначення економічної сутності бюджетного планування як елемента управління бюджетом.

Методологічною основою дослідження є системний підхід та система загальнонаукових методів.

***Результати роботи.** Визначено економічну сутність управління бюджетом та бюджетного планування як елемента управління бюджетом; дана характеристика бюджетного механізму та механізму бюджетного планування; визначені недоліки чинного бюджетного планування.*

***Галузь застосування результатів.** Організація та проведення наукових досліджень у сфері бюджетного планування при формуванні основних напрямків реалізації бюджетної політики*

***Висновки.** Бюджетне планування спрямоване на підвищення ефективності, дієвості й прозорості державного сектору економіки і проводиться шляхом встановлення бюджетних цілей не тільки на наступний рік, а й на перспективу. Тому порядок бюджетного планування безпосередньо визначає характер бюджетного процесу. Основними недоліками бюджетного планування є застаріла методологічна база, застосування нормативно-статистичного методу, який базується на фактичних даних за попередній рік і частину поточного року і на прогнози основних макропоказників, що вже не відповідає передовій світовій практиці*

***Ключові слова:** управління бюджетом, бюджетне планування, бюджетний механізм, механізм бюджетного планування, програмно - цільовий метод.*

БЮДЖЕТНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ЭЛЕМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ БЮДЖЕТОМ

Микитюк И.С.

***Предметом работы** является теоретико-методологические основы бюджетного планирования как элемента управления бюджетом.*

***Целью статьи** является определение экономической сущности бюджетного планирования как элемента управления бюджетом.*

***Методологической основой** исследования является системный подход и система общенаучных методов.*

***Результаты работы.** Определена экономическая сущность управления бюджетом и бюджетного планирования как элемента управления бюджетом; дана характеристика бюджетного механизма и механизма бюджетного планирования, определены недостатки действующего бюджетного планирования.*

***Область применения результатов.** Организация и проведение научных исследований в сфере бюджетного планирования при формировании основных направлений реализации бюджетной политики.*

***Выводы.** Бюджетное планирование направлено на повышение эффективности, действенности и прозрачности государственного сектора экономики и проводится путем установления бюджетных целей не только на следующий год, но и на перспективу. Поэтому порядок бюджетного планирования*

непосредственно определяет характер бюджетного процесса. Основными недостатками бюджетного планирования является устаревшая методологическая база, применение нормативно-статистического метода, который базируется на фактических данных за предыдущий год и часть текущего года и прогнозы основных макропоказателей, что уже не соответствует современной мировой практике.

Ключевые слова: управление бюджетом, бюджетное планирование, бюджетный механизм, механизм бюджетного планирования, программно - целевой метод.

BUDGET PLANNING AS PART OF BUDGET MANAGEMENT

Mykytyuk Igor

The subject of the work is theoretical and methodological principles of budget planning as part of budget management.

The aim of the article is to determine the economic substance of budgeting as part of budget management.

The methodological basis of the research is a systematic approach and a system of scientific methods.

Results. The economic essence of budget management and budget planning are determined as an element of the budget; defined the characteristic of budgetary mechanism and mechanism of budget planning, shortcomings of the budget planning are specified.

Range of application results. Organizing and conducting research in the area of budget planning in shaping key areas of fiscal policy.

Conclusions. Budget planning is directed to improving the efficiency, effectiveness and transparency of the public economy sector and is produced by setting fiscal targets, not only for next year, but for the future. Thus budgeting procedure directly determines the nature of the budget process. The main disadvantages of budgeting are outdated methodological framework, the use of normative statistical method, which is based on actual data for the previous year and part of this year and the forecasts of the main macroeconomic indicators, which no longer meets world's best practice.

Key words: budget management, budget planning, budget mechanism, the mechanism of budget planning, program - target method.

Постановка проблеми. Для забезпечення сталого економічного розвитку держави та її регіонів актуальним є питання якісного бюджетного планування та прогнозування. Бюджетне планування, як інструмент управління бюджетними коштами, дозволяє визначити альтернативні варіанти вирішення проблемних питань та сприяє відкритості та прозорості у прийнятті управлінських рішень. Бюджетне планування є вагомим елементом впливу на різні суспільні процеси та дієвим інструментом управління бюджетом. Тому актуальним питанням для економічних досліджень є науково обґрунтований аналіз сутності бюджетного планування як основного елемента управління бюджетом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою даного питання займалися як зарубіжні так і українські вчені. Серед українських вчених слід відмітити наукові роботи В. Андрущенко, О. Василика, І. Луніної, В. Опаріна, Ю. Пасічника, А. Соколовської, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та ін. Але в сучасній економічній науці у визначенні поняття «бюджетне планування як елемент управління бюджетом», класифікації елементного складу, немає однозначності, тому багато питань потребують з'ясування.

Метою статті є визначення економічної сутності бюджетного планування як елемента управління бюджетом.

Завдання дослідження. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань: дослідити економічну сутність і зміст понять «управління бюджетом» та «бюджетне планування як елемент управління бюджетом»; - розкрити сутність понять «бюджетний механізм» та «механізм бюджетного планування»; визначити недоліки існуючого бюджетного планування.

Результати дослідження. Невід'ємною частиною системи бюджетного управління є бюджетний процес, який включає наступні етапи: бюджетного прогнозування (прогноз економічного розвитку держави); планування бюджету (складання і затвердження бюджету); виконання бюджету (забезпечення наповнення і витрат бюджету); контроль бюджету (фінансовий аудит і аудит ефективності управління бюджетом); аналіз бюджету (порівняння бюджетного плану зі звітом про виконання бюджету, аналіз результатів).

Отже, бюджетний процес – це регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства [1].

Бюджетний процес та бюджетний устрій визначають бюджетну політику держави як діяльність по управлінню бюджетом, що направлена на досягнення цілей держави. Управління бюджетом являє собою важливу частину бюджетної політики і в значній мірі визначається станом бюджетного процесу, порядком планування, затвердження і виконання бюджету в частині видатків, а також контролем за його виконанням.

Система управління бюджетом складається з наступних елементів:

- суб'єкт управління бюджетом;
- об'єкт управління бюджетом;
- інструмент управління бюджетом.

Кінцева мета системи управління бюджетом – реалізація бюджетної політики.

Суб'єктом управління є бюджетний апарат, це – органи законодавчої та виконавчої влади, органи оперативного управління, розпорядники бюджетних коштів, органи не фінансового профілю, тобто сукупність усіх організаційних структур, що здійснюють управління бюджетом.

Об'єктом є бюджетна система – державний та місцевий бюджети та бюджетні відносини суб'єктів з приводу формування, розподілу і використання бюджетних коштів.

Інструментом управління бюджетом є бюджетний механізм, як складова частина фінансового механізму, що являє собою сукупність видів та форм організації бюджетних відносин, специфічних методів мобілізації і використання бюджетних коштів, принципів планування і фінансування, умов і методів здійснення фінансового контролю.

Бюджетний апарат здійснює управління бюджетом безпосередньо за допомогою бюджетного механізму.

На думку Юрія С.І. та Бескиді Й.М. «бюджетний механізм - це сукупність певних видів бюджетних відносин, специфічних методів мобілізації та використання бюджетних коштів.

Бюджетний механізм повинен бути реальним втіленням основ бюджетної політики, відображати певну спрямованість бюджетних відносин на вирішення економічних і соціальних завдань на певному етапі розвитку держави» [2].

Ковальова Т.М. і Барулін С.В. вважають, що бюджетний механізм являє собою комплекс елементів управління, що призначений для реалізації бюджетної політики. Вони виділяють в структурі бюджетного механізму наступні елементи:

- бюджетне планування (прогнозирование);

- організацію бюджетного процесу;
- бюджетне регулювання і бюджетний контроль [3].

Грацианова Н.П. виділяє в структурі бюджетного механізму наступні блоки, що обумовлені функціональними особливостями управління бюджетними відносинами:

- а) бюджетне планування і бюджетне прогнозування;
- б) виконання бюджету;
- в) бюджетний контроль.

А також зазначає, що «кожному із блоків притаманні специфічні методи, за допомогою яких вирішуються завдання, що виникають на кожній стадії бюджетного процесу» [4].

Узагальнення результатів дослідження дозволяє наступним чином охарактеризувати бюджетний механізм. Бюджетний механізм – це комплекс елементів системи управління бюджетом, який складається з підсистем, що охоплюють виконання усіх етапів бюджетного процесу на всіх рівнях бюджетної системи і забезпечують виконання завдань щодо формування доходів, здійснення видатків, міжбюджетного розподілу бюджетних коштів і характеризується зв'язками управління між підрозділами бюджетного апарату.

Функціонування бюджетного механізму визначається методами управління бюджетом і залежить від внутрішніх та зовнішніх факторів. За допомогою бюджетного механізму можливо практично використовувати бюджет у якості інструмента державного регулювання економіки, стимулювання виробничих та соціальних процесів.

Таким чином, система управління бюджетом – це система яка забезпечує цілеспрямований вплив бюджетного апарату на сукупність бюджетних відносин за допомогою бюджетного механізму, що реалізує досягнення цілей бюджетної політики держави шляхом оперативного і якісного прийняття управлінських рішень.

Головну ціль бюджетного управління можливо визначити як створення системи планування, прогнозування, обліку, контролю та аналізу за формуванням, розподілом та використанням матеріальних і фінансових потоків держави для вирішення завдань бюджетної політики та ефективного і цільового використання грошових фондів.

Бюджетне планування є головним елементом бюджетного управління, його теоретичні основи і практика функціонування визначають якість та ефективність бюджетної політики держави та її регіонів. Удосконалення практики бюджетного планування необхідно розглядати як важливий інструмент підвищення ефективності державних видатків. Таким чином, бюджетне планування виконує роль інструмента реалізації політики держави.

Аналізуючи багатоплановий і складний процес здійснення бюджетного планування, вважаємо за необхідне, зупинитися на визначенні суті самого поняття «бюджетне планування».

На думку Свищевої В., – це «діяльність по розробці і складанню проекту бюджету, який забезпечує збалансованість та пропорційність бюджетних доходів та видатків, погодження та координація діяльності учасників бюджетного процесу в майбутньому фінансовому році в процесі виконання бюджету» [5].

Ковальова Т.М. і Барулін С.В. вважають, що: «бюджетне планування – це інструмент управління бюджетною системою та міжбюджетними відносинами при складанні бюджетів на основі принципів та методів, що виходять із бюджетної політики держави» [3].

На думку Юрія С.І., бюджетне планування – це комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів на таких стадіях бюджетного процесу як складання, розгляд і затвердження бюджетів для визначення обсягів і джерел

формування та напрямів використання бюджетних ресурсів держави з метою забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства [6].

У фінансовому словнику зазначається, що бюджетне планування – комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів для визначення доходів і видатків бюджетів на всіх стадіях бюджетного процесу [7].

Інші науковці розглядають бюджетне планування як процес розроблення планів формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади та місцевого самоврядування, з метою достовірного й достатнього визначення обсягу та джерел формування бюджетних доходів, оптимального розподілу видатків і збалансування бюджету на відповідний період [8].

З наведених тлумачень терміна «бюджетне планування» чітко видно, що бюджетне планування – це елемент системи управління бюджетом, який дозволяє визначити обсяг, джерела і напрями використання бюджетних коштів відповідно до пріоритетних напрямів бюджетної політики.

Розглянемо бюджетне планування з позицій системного підходу, аналізуючи склад системи бюджетного планування.

Для з'ясування економічної природи системи бюджетного планування розглянемо її як один із елементів системи управління бюджетом (Рис.1).

№ пор.	Елементи системи	Система управління бюджетом	Система бюджетного планування
1	Суб'єкт	Бюджетний апарат - Верховна рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба України, Міністерство доходів та зборів України, Державна фінансова інспекція та їх територіальні органи на місцях, органи місцевого самоврядування.	Апарат бюджетного планування - Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, територіальні керівні органи виконавчої влади, Міністерство фінансів України, Рахункова палата, Державна фінансова інспекція та їх територіальні органи, розпорядники бюджетних коштів.
2	Об'єкт	Державний та місцеві бюджети, бюджетні відносини суб'єктів з приводу формування, розподілу і використання бюджетних коштів.	Державний та місцеві бюджети
3	Інструмент	Бюджетний механізм, методи управління бюджетом	Механізм бюджетного планування, методи бюджетного планування
4	Мета	Реалізація бюджетної політики в галузі акумулювання доходів, надання послуг суспільства, стабілізації, збалансування доходів та видатків.	Складання бюджету у відповідності до пріоритетів бюджетної політики.
5	Завдання	Вирішення питань, пов'язаних з плануванням, обліком, контролем, бюджетним регулюванням та виконанням бюджету	Визначення реальних джерел і достовірних обсягів доходів бюджету; оптимізація структури видатків бюджету; досягнення збалансованості між доходами і видатками; раціональний розподіл доходів та видатків між ланками бюджетної системи; формування бюджетних резервів.

Рис.1 Система управління бюджетом та система бюджетного планування

Система бюджетного планування – це система, що забезпечує цілеспрямовану дію апарату бюджетного планування на сукупність бюджетних відносин шляхом функціонування механізму бюджетного планування з метою формування та затвердження бюджетного плану, що реалізує досягнення цілей бюджетної політики.

Під апаратом бюджетного планування слід розуміти сукупність всіх організаційних структур, які здійснюють бюджетне планування.

Слід зазначити, в основі функціонування системи управління бюджетом і системи бюджетного планування лежить бюджетний механізм. Характеристику бюджетного механізму та механізму бюджетного планування наведено на рис.2.

Механізм бюджетного планування – це інструмент апарату бюджетного планування, який складається з підсистем, які забезпечують складання, затвердження бюджетного плану, розподіл на усіх рівнях бюджетної системи, виконання завдань формування доходів, здійснення витрат і міжбюджетного розподілу ресурсів, що характеризується зв'язками управління між підрозділами апарату бюджетного планування. Функціонування механізму бюджетного планування забезпечується методами бюджетного планування і залежить від внутрішніх і зовнішніх факторів.

№ пор.	Бюджетний механізм	Механізм бюджетного планування
1	Складається з елементів, які забезпечують виконання етапів бюджетного циклу	Застосовується для виконання одного з етапів бюджетного процесу – бюджетного планування
2	Поділяється на окремі ланки, у відповідності до завдань, що вирішуються (формування доходів, здійснення видатків, міжбюджетний розподіл бюджетних коштів)	Складається із ланок у відповідності до завдань, що вирішуються (формування доходів, здійснення видатків, міжбюджетний розподіл бюджетних коштів)
3	Характеризується зв'язками управління між підрозділами бюджетного апарату	Характеризується зв'язками управління між підрозділами апарату бюджетного планування
4	Визначається сукупністю методів управління бюджетом	Визначається сукупністю методів бюджетного планування
5	Ефективність функціонування визначається станом внутрішніх та зовнішніх факторів	Ефективність функціонування визначається станом внутрішніх та зовнішніх факторів
6	Розподіляється між рівнями бюджетної системи	Розподіляється між рівнями бюджетної системи

Рис.2 Характеристика бюджетного механізму та механізму бюджетного планування

Рівень бюджетного планування залежить від багатьох чинників: чіткості формування цілей і завдань, які вирішує держава; достовірності інформації, яка використовується при складання бюджету; застосованих методів та прийомів тощо.

За результатами аналізу вітчизняної економічної літератури, присвяченої питанням методології бюджетного планування і прогнозування, в систему принципів бюджетного планування та прогнозування можливо включити наступні: науковості, безперервності, комплексності, диференційованого підходу до об'єктів прогнозування, системності прогнозування і планування, адекватності прогнозування і планування реальним економічним умовам і можливостям населення, варіантності, цілеспрямованості, альтернативності, ефективності, невизначеності, верифікації результатів прогнозування, пропорціональності розвитку державного і приватного

секторів національної економіки. Слід зауважити, що в наукових публікаціях не знайшло відображення такі важливі принципи, якими є принцип прозорості і принцип стабільності внутрішнього середовища бюджетної системи.

Вважаємо за необхідне, включити їх в систему принципів бюджетного прогнозування і планування, оскільки їх значущість обумовлюється і внутрішніми потребами з боку платників податків, кредиторів держави, і зовнішніми потребами з боку, передусім, міжнародних фінансових організацій і приватних зарубіжних інвесторів.

Прозорість характеризується доступністю надійної, усеосяжної, своєчасної, зрозумілої і такої, що відповідає міжнародним стандартам інформації про діяльність державного сектора, включаючи і ті види діяльності, які здійснюються поза цим сектором. Більше того, бюджетна і податкова прозорість є обов'язковою умовою для розробки, розгляду, аналізу і практичного здійснення якісної фінансової політики.

Принцип стабільності внутрішнього середовища бюджетної системи грає важливу роль, оскільки зачіпає інтереси усіх фізичних і юридичних осіб, резидентів і нерезидентів. Під принципом стабільності внутрішнього середовища бюджетної системи слід розуміємо законодавчо встановлені правилами взаємовідносини між платниками податків і консолідованим бюджетом, між органами влади в частині довгострокового розподілу за ними витратних і податкових повноважень, закріплення постійних пропорцій податкових відрахувань з вищестоящих бюджетів до нижчестоящих. Але у сучасних умовах господарювання, цей принцип не дотримується виконавчими органами державної влади.

Слід зауважити, що без перебудови чинної системи бюджетного планування неможливо змінити структуру бюджетних видатків і оптимізувати її відповідно з стратегічними пріоритетами розвитку, так як діюча система планування не відповідає наявним потребам в управлінні державними видатками. У зв'язку з цим зросла необхідність вдосконалення методів та прийомів бюджетного планування. При цьому короткострокові фінансові плани не дають можливості комплексного аналізу і обліку наслідків фінансової політики. В зв'язку з цим значно зросла актуальність середньострокового фінансового планування (до трьох років). Довгострокові фінансові плани (на п'ять років і більше) в сучасних умовах складаються за дуже агрегованими показниками, але не мають широкого практичного значення.

Планування бюджетних витрат в державі здійснюється через застосування програмно-цільового методу, який на сьогодні є найбільш ефективною формою бюджетування як на державному рівні, так і на регіональному. Перевагами цього методу є передбачення результатів виконання кожної бюджетної програми і оцінка ефективності використання державних коштів. Проте застосування цього методу знаходиться на початковій стадії формування і фактично застосовується лише частково.

Основною проблемою програмно-цільового методу є невідповідність сучасних бюджетних програм одному з принципів програмно-цільового методу фінансування витрат - бюджетні програми повинні передбачати виділення коштів на забезпечення соціально - економічних результатів від впровадження бюджетних програм в майбутньому, а не виділятися на поточне фінансування.

Недоліком процесу бюджетного планування є те, що кожен бюджет є практично новим документом, оскільки складається на основі поточної реальності без урахування стратегії розвитку держави. Тому щорічне формування бюджету супроводжується дебатами і дискусіями з приводу його структури, розміру планових показників тощо.

Про недосконалість процесу бюджетного планування свідчить і не реалістичність закладених у бюджеті показників - фактичний рівень бюджетних витрат практично по усіх статтях перманентно нижче, ніж запланований. Аналіз

статистичних даних дає підстави стверджувати, що бюджетне планування у правових аспектах не відповідає встановленим вимогам. Щорічна ж зміна законодавства, зумовлена ухваленням бюджету, може свідчити про періодичне підлаштування правового поля під потреби бюджетного процесу для компенсації не доопрацьованих у підготовчий період. Від точності прогнозу розвитку макроекономічної ситуації у кінцевому результаті залежить ефективність бюджетного процесу. Однак, урядом допускаються значні прорахунки при визначенні більшості індикаторів, які враховувались при плануванні державного бюджету. Часто фактичне значення практично всіх показників не відповідає прогнозним розрахункам Кабінету Міністрів України під час формування бюджету.

Незадовільний стан планово-прогнозованої роботи впливає на всю систему управління бюджетом у нашій країні. У бюджетному процесі його суб'єкти приділяють увагу питанням, що виходять за межі періоду одного бюджетного року, і повторюють минулі асигнування без всебічного оцінювання існуючих програм з точки зору їхньої раціональності, ефективності й реальності досягнення конкретних цілей. Планова робота не виконує повною мірою свої завдання, внаслідок чого знижується ефективність бюджетного процесу. Це виражається у порушенні регламенту бюджетного процесу і визначенні нереалістичних бюджетних параметрів та ускладнює інтеграцію бюджету в загально - економічну стратегію розвитку країни

У сучасних умовах бюджетне планування має бути спрямоване на вирішення завдань оптимізації фінансування державних програм за умови економії та суворой дисципліни щодо витрачання бюджетних коштів. Воно має проводитися шляхом встановлення бюджетних цілей не тільки на наступний рік, а й на перспективу.

Вивчивши досвід бюджетного планування в Україні, можемо констатувати, що до системних проблем у бюджетному плануванні належать:

- недостатнє обґрунтування прогнозованих показників економічного і соціального розвитку;
- низька якість економічного прогнозування, через що макроекономічні показники, які закладаються в основу бюджету, часто не збігаються з фактичними;
- значне переважання обсягів фінансових ресурсів, необхідних для реалізації державних цільових програм, над реальними можливостями бюджетів усіх рівнів;
- незважаючи на формальне закріплення програмно-цільового методу розробки бюджету, планування поточних бюджетних видатків не орієнтоване на досягнення результату.

Отже, основними недоліками бюджетного планування є застаріла методологічна база, застосування нормативно-статистичного методу, який базується на фактичних даних за попередній рік і частину поточного року і на прогнозі основних макропоказників, що вже не відповідає передовій світовій практиці.

Удосконалення бюджетного планування потрібно здійснювати шляхом:

- зменшення бюджетних програм, спрямованих на поточне споживання та таких, що не сприяють економічному розвитку;
- планування видатків бюджету згідно програмно - цільового методу, шляхом організації цього процесу відповідно до принципів, на яких побудовано програмно - цільове фінансування зарубіжних країн;
- підвищення контролю використання бюджетних коштів;
- підвищення значення принципів прозорості та відкритості при складанні бюджету;
- вдосконалення системи взаємодії всіх учасників процесу бюджетного планування;
- врахування досвіду інших країн.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України, затверджений Верховною Радою України 08.07.2010 № 2456-УІ)
2. Бюджетна система України. навч.посібник Під ред. Юрія С.І., Бескида Й.М. – К. : НІОС. – 2000.- 396 с.
3. Ковалёва Т.М. Бюджет и бюджетная политика в Российской Федерации: учебное пособие / Т.М. Ковалёва, С.В. Барулин. – М. : КНОРУС, 2005. – С. 59.
4. Грацианова Н.П. Совершенствование механизмов формирования эффективной бюджетной политики региона // Проблемы совершенствования бюджетной политики регионов и муниципалитетов России и стран Северной Европы: Материалы Пятой ежегодной международной научно-практической конференции. Кн. 1. – Петрозаводск: Изд-во ПетрГУ, 2005. – С. 51.
5. Краткий курс по бюджетной системе России: учебное пособие/ В.А.Свищева. - М. : Издательство «Окей-книга», 2008. — 174 с.
6. Юрій.С.І., Стоян В.І., Даневич О.С. Казначейська система : Підр. – 2-е вид.змін.й доп. – Тернополь. Карт-бланш, 2006. – 818с.
7. Фінансовий словник /А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – Львів : Центр Європи, 1997.– С.335
8. Бюджетна система. Підр./ за наук. Ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К. : ЦУЛ; Тернопіль. Екон.думка, 2012. – 871с.

References

1. Bjudzhetnyj kodeks Ukrai'ny, zatverdzhenyj Verhovnoju Radoju Ukrai'ny 08.07.2010 № 2456-UI)
2. Bjudzhetna systema Ukrai'ny. navch.posibnyk Pid red. Jurija S.I., Beskyda J.M. K. : NIOS. 2000. 396 s.
3. Kovaleva T.M., Barulin S.V. Byudzhet i byudzhetnaya politika v Rossiyskoy Federatsii: uchebnoe posobie. M. : KNORUS, 2005. S. 59.
4. Gratsianova N.P. Sovershenstvovanie mekhanizmov formirovaniya effektivnoy byudzhetnoy politikiregiona // Problemy sovershenstvovaniya byudzhetnoy politiki regionov i munitsipalitetov Rossii i stran Severnoy Evropy: Materialy Pyatoy ezhegodnoy mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii. Kn. 1. Petrozavodsk: Izd-vo PetrGU, 2005. S. 51.
5. Svishcheva V.A. Kratkiy kurs po byudzhetnoy sisteme Rossii: uchebnoe posobie. M. : Izdatel'stvo «Okey-kniga», 2008. 174 s.
6. Jurij S.I., Stojan V.I., Danevych O.S. Kaznachejs'ka systema : Pidr. 2-e vyd.zmin.j dop. Ternopol'. Kart-blansh, 2006. 818s.
7. Zagorodnij A.G., Voznjuk G.L., Smovzhenko T.S. Finansovyj slovnyk. L'viv : Centr Jevropy, 1997. S.335
8. Bjudzhetna systema. Pidr./ za nauk. Red. V.M. Fedosova, S.I. Jurija. K. : CUL; Ternopil'. Ekon.dumka, 2012. 871s.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Микитюк Ігор Сергійович, к.е.н., доцент кафедри фінансів
Київський національний торговельно–економічний університет
м. Київ, вул. Кавказська 9. кв. 49
mikityuck@ukr.net

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Микитюк Игорь Сергеевич, к.э.н., доцент кафедры финансов
Киевский национальный торгово–экономический университет
г. Киев, ул. Кавказская 9 кв. 49

mikityuck@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Mykytyuk Igor, PhD in Economics, Associate Professor of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics
9, Kavkazskaya st. 49 fl. Kyiv